

Vårdhygien vid mässling

Syfte

Mässling är en av de mest smittsamma sjukdomar som finns. Syftet med denna rutin är att hindra smittspridning i vårdmiljö och skydda mottagliga individer.

Bakgrund

Mässling cirkulerar i många länder, även inom Europa. Majoriteten av de som insjuknar är ovaccinerade. Begränsad spridning har skett i Sverige senaste åren, oftast efter fall som smittats utomlands.

- Misstänkt mässling hos icke-immuna personer som insjuknar med feber, ögonirritation och torrhosta. Ofta finner man även utslag i munslimhinnan. Två till fyra dygn efter symptomdebut uppkommer ett storfläckigt, rött utslag som vanligen debuterar i ansiktet för att sedan sprida sig över bål och extremiteter.
- Mässling kan ge allvarlig sjukdom och vara direkt livshotande för patienter med nedsatt immunförsvar.

Smittvägar/smittsamhet

- Inkubationstiden är 7-18 dygn (oftast 10-12 dygn).
- En individ som exponerats för mässlingvirus kan vara smittsam innan symptomdebut, dock tidigast från dag 5 efter smittotillfället.
- Mässling är en luftburen smitta. Virus kan spridas med luftströmmar långa sträckor inomhus samt finnas kvar i luften upp till två timmar efter att den mässlingssjuka passerat.
- Smittsamhetsperioden är från 4 dagar före till och med ca 4 dagar efter utslagdebut men kan vara längre hos patienter med nedsatt immunförsvar.

Mottaglighet

- Följer man barnvaccinationsprogrammet i Sverige ges första dosen mässlingvaccin (MPR) vid 18 månaders ålder och andra dosen vid 6-8 års ålder.
- Barn <18 månaders ålder som inte hunnit få första dosen vaccin har ingen immunitet. Undantag är enstaka barn < 2 mån där moderns antikropps nivåer är tillräckliga (t ex om modern är vaccinerad med 2 doser).
- Barn födda före graviditetsvecka 30 räknas som icke-immuna.
- Individer som fått två doser vaccin har ett mångårigt, sannolikt livslångt, skydd.
- Genomgången mässlingsinfektion ger livslång immunitet.
- Vuxna individer som endast fått en dos vaccin har osäker immunitet.

Arbetsbeskrivning

OBS! Personer med misstänkt mässling ska handläggas omgående och inte placeras i väntrum eller vistas i andra allmän

Ett verifierat fall av mässling innebär ofta ett stort antal exponerade. Samråd bör ske mellan medicinskt ansvarig på berörd avdelning/mottagning, Infektion, Vårdhygien och Smittskydd se Utbrott av smittsam sjukdom inom SU. SUs beredskapsplan kan behöva aktiveras.

Patient med misstänkt mässling upptäcks på vårdavdelning eller mottagning

- Kontakta Vårdhygien/smittskydd och infektion för stöd i handläggningen
- Patienten vårdas i eget rum med stängd dörr men avvakta eventuell flytt från dubbelrum till kontakt tagits enligt ovan.
- Smittsamhetsbedömning görs snarast av ansvarig läkare.
- Vid kvarvarande/verifierad misstanke på smittsam mässling kontaktas Infektion omgående (ordinarie infektionskonsult dagtid alternativt bakjour)
- Om misstanken kvarstår informerar medicinskt ansvarig läkare därefter smittskyddsläkare i beredskap via regionens telefonväxlar omgående, även jourtid.
- VEC/ställföreträdande informerar Vårdhygien om kontakt ej tagits enligt ovan (kontorstid).

Patientnära och vårdrelaterat arbete

- Vård ska ske i eget rum med sluss och separat ventilation, i första hand på Infektion.
- Riktlinje Basal hygien med komplettering av andningsskydd FFP3 och visir.
- FFP3-klassat andningsskydd ska användas av all personal i vådrummet. Se Skyddet ska sluta tätt över kinder, haka och näsa för att skydda effektivt och är alltid engångs.
- Fordonstransport mellan vårdinrättningar av misstänkt fall sker med sjuktransport alternativt egen bil. Fordonspersonal/ambulanspersonal använder andningsskydd FFP3 och visir. Luckan mellan förarhytten och patientutrymmet bör vara stängd. Transport mellan sjukhusbyggnader sker om möjligt utomhus. Patienten förses med engångsnäsdukar och instrueras att hosta i näsduk, som sedan samlas i plastpåse. Informera mottagande enhet. Undvik väntetider.
- Gravid personal ska inte delta i patientens vård.
- Kontakta Vårdhygien/jourtid bakjour Infektion för planering om undersökningar (t ex röntgen) eller operationer måste utföras på annan vårdenheter.
- Vårdrum ska stå tomt två timmar innan nästa patient tas in. I vårdrum med högre antal luftväxlingar kan intervallet vara kortare, till exempel 20 minuter på operationsrum. Städning kan ske om andningsskydd används.

Smittspårning

Syftet med smittspårningen är att snabbt identifiera exponerade och mottagliga individer. Postexpositionsprofylax kan ske med vaccin (inom 3 dygn) eller immunglobulin (inom 6 dygn) efter smittotillfället).

Tillvägagångssätt

- VEC utreder vilka vårdenheter individen med mässling besökt under smittsamhetsperioden.
- Smittsamhet kan föreligga upp till 2 timmar efter vistelse i ett rum.
- VEC listar individer med osäker immunitet som exponerats. Glöm inte att inkludera även servicepersonal, anhöriga, studenter, tolkar och liknande.
- Eventuella åtgärder kring exponerade individer (provtagning för immunitetsbedömning och ställningstagande till postexpositionsprofylax) sker i samråd mellan medicinskt ansvarig läkare och Infektion.

- VEC i samråd med Vårdhygien kontaktar VEC eller bakjour på andra enheter där den smittsamma patienten vistats och även de avdelningar som mottagit exponerade medpatienter.

Personalfrågor

Vårdpersonal bör vara immun mot mässling. Varje verksamhet ansvarar för att bedöma risken inom den egna verksamheten för att exponeras för mässling samt ställningstagande till att erbjuda mässlingsvaccination.

Icke-immun personal exponerad på arbetsplatsen

- Snar kontakt med Infektion för ställningstagande till postexpositionsprofylax.
- Avstängning från arbete från dag 5 efter första kontakt med smittsam individ. Avstängningsperiodens längd kan variera beroende på om postexpositionsprofylax getts. Samråd med Infektion/Vårdhygien.

Ansvar

VC ansvarar för att denna rutin är känd och följs av alla medarbetare. Mässling är anmälnings- och smittspåringspliktig sjukdom enligt Smittskyddslagen.

Relaterad information

Kunskapsöversikt

[Mässling](#). InfPreg, kunskapscentrum för infektioner under graviditet.

[Sjukdomsinformation om mässling](#). Folkhälsomyndigheten

[Mässling och röda hund – ett kunskapsunderlag till nationell handlingsplan](#). Socialstyrelsen, art.nr 2014-11-15

[Nationell handlingsplan för att hindra spridning av mässling och röda hund](#). Socialstyrelsen, artikelnr 2014-5-6

[Mässling handläggning](#) Region Gävleborg

Smittskyddsläkare
Signar Mäkitalo